

gyermekirodalmi lap
2023. június

NAPSUGÁR

BUSZ, VONAT, HAJÓ!

Ügyesen átvészeltük a tanévet, mindenki gratuláljon mindenkinek! Először is a gyerekeknek! Utána szóljon a Napnak, hogy süssön, az esőnek, hogy ne essen, és az apáknak, hogy kirándulni vigyenek bennünket!

A Napsugár oldalain Nap és fellegek harcáról tudósítunk, a gyerekek, majd az apák napját ünnepeljük, égi virágoskertben sétálunk. A tanév végén a mesélő kedvű Méhes György segítségével az összes tanuló trükköt eláruljuk! Brazíliában lófrálunk, majd megújuló erdélyi templomokat nézünk.

Szókincset méricskélünk, lepkét csodálunk, asztalfiókban kotorászunk. Folyóban, tengerben csobbanunk, gyümölcsből-zöldségből portrét gyártunk. Nyaraljatok jókedvvel mókás-vicces, komoly-tudós, mesélő-mélázó barátokkal, a Napsugárral!

László Noémi
főszerkesztő

CÍMLAP: KÜRTI ANDREA

NAPSUGÁR, gyermekirodalmi lap. LXVII. évfolyam 740. szám. Kiadja a NAPSUGÁR Kft.

Főszerkesztő: László Noémi • Képszerkesztő: Bak Sára • Szerkesztő: Berki Tímea

Lapterv: Division Boutique Agency • DBA (www.teamdba.co)

Megrendelhető: 400462 Cluj, Bld. C. Brâncuși nr. 202 ap. 101 • 0264418001

naps.sziv@napsugar.ro • www.napsugar.ro • www.facebook.com/napsugar.szivarvany

A lapok árát a következő bankszámlákra várjuk: RO45RNCB0106026602080001 BCR CLUJ, RO70BTRL01301202P90961XX BT CLUJ, SC NAPSUGÁR-EDITURA SRL, CUI: 210622.

Készült a kolozsvári TipoOffset Kft. nyomdájában, nyomdai előkészítés: Komáromy László.

ISSN 1221-7751

TÁMOGATÓINK:

ÁRA 8 LEJ

TŰZMESE

Volt egyszer, hol nem volt, a Tűzföld lángtengerein is túl, volt egyszer egy Tűzkirály. Hatalma nagy volt, akár a Napé, és gazdagsága bőséges, mint a nyári verőfény.

Egy bánata volt csak, és ez égette, mint tenyerünket a sült krumpli: a Szürke király.

A Tűzkirálynak volt egy lánya, aki nagyon szeretett a tengerben fürdeni, és nyárias éjszakákon az erdőben, a vízparton sétálni. Néha a szomszéd Szürke király kedve megromlott, arca egészen beszürkült. Dúlt-fúlt és szürke, sőt egészen fekete felhőket küldött Tűzkirály napsütötte birtokára. Ilyenkor megfagytak az erdő fái, virágai, csak a fenyők susorogtak zölden. A Tűzkirály lánya ilyenkor nem tudott énekesmadaraival, a fák rügyeivel, virágaival, leveleivel beszélgetni. A hullámok hidegen csaptak ki a partra. A királynő csak ült a jégvirágos ablaknál, és siratta a hosszú-hosszú nyarat. Mert ebben a királyságban a nyarak évekig tartottak, amíg csak el nem jött a Szürke király támadása.

Jelentkezett is sok katona azzal, hogy visszahozza a nyarat, végez Szürke királlyal. De mindenki megégette a nyelvét, aki ezt mondta, mert rövid idővel indulás után szürke egérre változva kullogott haza Szürke király földjéről. Mind-mind tűzrőlpattantak voltak, és olyan hirtelen akartak megküzdeni egyenesen a Szürke királlyal, mint a szalmából lobbanó tűz. Nagy lobbanékonyságuk csak még nagyobb haragra gerjesztette Szürkét, aki éjfekete felhőt küldött, amely elnyelte, megfagyasztotta a katonákat. Aztán szürke egérke formájában kiköpte őket.

Egy szép, nem egészen felhős napon előállt egy kis fekete ember, akit csak Parázs apónak neveztek. Azt mondta, ő visszaserzi a hosszú nyarat, csak adjanak egy kis időt

nek.
El is
indult,
bár
ké-

szülődése egy hétnél is tovább tartott. Arról volt híres Parázs apó, hogy olykor még a délutánokat is átaludta, pedig a tyúkokkal feküdt, és a Nap a hasára süttött, amikor ébredt. Amint átlépett Szürke birodalmába, nem heveskedett, hanem letelepedett egy fa tövébe, és átaludta az első hetet. Aztán komótosan mind közelebb és közelebb ment Szürke barlangrendszeréhez, a nagy fekete labirintushoz. Itt minden elágazásnál szundított egyet.

Olyan lassan és csendesen haladt Parázs apó, hogy Szürke kémei észre sem vették. Aztán megérkezett egy hatalmas, erős vasazatú ajtóhoz. Ott aludt hetekig, hónapokig, az ott-honi tűzön sült csodapogácsán élve. Így telt el az ősz, a tél, a tavaszról is egy jó idő, mire eljött a nap, amikor Szürke király felhő-hada bent őrizte a hatalmas tűzgolyót.

Parázs apó csak a kulcslyukon kukucskált be nagynéha, amúgy bőven volt ideje szunyókálni az ajtó előtt. Már kezdett összebarátkozni egy-két őrral, és azok résznyire nyitották az ajtót, hogy megmutassák, mi van odabent. Egy alkalommal Parázs apó alvást színlelt, és amikor résznyire nyitották a hatalmas ajtót, a legváratlanabb pillanatban izzó vörössé változott, ereje megnőtt, kitepte a fogságból a tűzgolyót, és visszavitte a helyére, ahonnan Szürke király haramiái elrabolták.

Azóta ismét hosszú-hosszú nyár van Tűzkirály birodalmában, s talán a felhők is vakációra mentek, mert szinte mindig kék az ég.

KISS LEHEL

ÍVÁN-NAPI JELENET

Ég az ég – csupa Nap.
Valahol bágyadtan konganak
a déli harangok.
Legyek, lepkék és szúnyogok
keresik álmukban, hol vagyok,
s újraélnék sok, régi kalandot.

Bárány halad a víz felé,
kolompja nincs. Az Istené.
Fényesül a szélingatta nádszál
– Istené az is.

Néz az ég:
egy korty víz neki is kellenék.
A Nap lassan alább száll.

TÓTH ÁGNES

SZEKRÉNY- MANÓ

Szekrényajtón éjjel,
a furnéron át,
gonosz manó figyel,
feni a fogát.

Orra, mint uborka,
szakála veres.
Kérdeném, ha tudnám,
hogyan itt mit keres.

Kérdeném, de félek,
csak úgy remegek.
Hínárszerű karja
felém tekereg.

Tátja odvas száját,
be is kapna tán,
ha nem toppanna be
az édesanyám.

Megsimogat, s kérdi
igen kedvesen:
– Miért kiabálsz éjjel,
apró gyermekem?

Meggyújtja a villanyt.
Mit mondhatok én?
Csak a festék kopik
a furnér közepén.

NAGYÁLMOS ILDIKÓ
GYEREKNAP

Légy ma gyerek,
hát engedd el magad,
caplass a sárba,
megbocsájtanak.

Mássz fel a fára,
de ágát le ne törd,
fuss barátaiddal ma
egy hosszabb kört.

Légy ma gyerek,
hisz ez a te napod,
nem kell kérned, ma
azt is megkapod.

Ne idegesítsd ma
apát és anyát,
kik szemük fényeként
vigyáznak rád!

BERTÓTI JOHANNA
**FELNŐTT
GYEREK**

Ma játszom.
Ma kevésbé vagyok komoly,
mint máskor.
Szélesebb arcomon a mosoly,
ma pont itt van az áhított
máshol.

Ma nem tudok betelni a mával,
ma a képzelet messzebbre szárnyal.
A királyságunknak
vagyok a bohóca.
Ma jó leguggolni,
gyerekmódra,
a homokozóba.

APÁK NAPJA

Tegnap apák napja volt. Gábrival, az öcsémmel elhatároztuk, hogy emlékezetessé tesszük az ünnepet. Kettesben akartuk kitalálni és elkészíteni a meglepetéseket. Ezért megkértük Anyát, menjen el valahová délutánig. Mert ha otthon marad, naná, hogy beavatkozik a dolgainkba. A másik akadály Lizike volt, a négyéves húgunk. Tudtuk, ha nem szabadulunk meg tőle, folyton a lábunk alatt lesz.

Anyával könnyen ment minden. Még örült is, hogy elmehet vasárnapi kirándulásra. De Lizikét nem lehetett rávenni, hogy meglátogassa a nagyszülőket. Toporzékolt, hogy ő is segíteni akar. Apa azt mondta, világgá megy,

ha ilyen az apák napja. Nem volt mit tenni, Lizivel kellett bevállalni az egészet.

Miután Anya elment, megkértük Apát, maradjon ágyban, ott szolgáljuk fel a reggelit. Nem tiltakozott. Feltornyozta feje alatt a párnákat, és keresett a tévében egy izgalmas sportközvetítést.

Gábrival kenyeret szeltünk, felvágottat, zöldséget aprítottunk. Szendvicstálat akartunk készíteni. Hat kenyérszeleten színes zöldséggel kirakjuk apa nevének betűit. Csak hogy Lizi is rakni akarta a betűket, bár nem tudta, hogy néz ki az L, O, R, Á, N, D. Mentő ötletem támadt. Megígértem neki, hogy ha békén hagy, ő viheti be a tálat Apának. Ezzel sikerült lefegyverezni.

A szendvics-tál egészen mutatósra sikerült. Díszlépésben vonultunk a hálósobába. Elöl Lizi a tállal, mögötte Gábri és én. Amikor Lizi meglátta Apa örömtől ragyogó arcát, futásnak eredt, megbotlott egy pa-

CSEH KATALIN
MONDÓKA

Búza, kenyér, langalló,
nyáron nem kell pantalló.

Langalló, kenyér, búza,
lassan puhul a zúza.

Búza, langalló, kenyér,
kel a kovász, vagy henyél?

pucsbán, és elvágódott a bolyhos gyapjúszőnyegen. A tál eltörött, a szendvicsek díszes felükre estek. Gábri üvöltött, én sírtam. Legalább lefényképeztük volna!

Apa úgy tett, mintha minden a legnagyobb rendben volna. Összeszedte a cserepeket, hozott egy másik tálat, és rátette a hajótörött szendvicseket. Mondtuk, hogy betűk is voltak, de lehullottak. Apa azzal vigasztalt, hogy nem baj, ő látja a betűket. Nem hittük, de tényleg kitalálta. Szemünk láttára falta fel mind a hat szendvicset. Azzal sem törődött, hogy a zöldségek között gyapjúsálak meredeztek.

Reggeli után hozzáálltunk Apa kedvence, a tárkonyos bableves főzéséhez. Gábri hozta a tarkababot, egy fazékban feltette főni. Nyugodtan dolgozhattunk, mert a törtétek után Lizinek nem volt mersze a konyhába jönni. Gábri aprította a tárkonyt. Én a rántást vállaltam, mert Anyától tudom, hogy nagyon kell figyelni, nehogy odaégjen. A lisztet alig találtam meg. Már azt hittem, rántás nélkül marad a leves, amikor rábukkantam egy átlátszó tasakban. Közben égett szag csapta meg az orrom. Ijedten szaladtam a fazékhoz. A víz teljesen elfőtt, a babszemek az edény alján pörkölődtek. Letoltam Gábrit, amiért túl kevés vizet töltött a babra, majd a csap alatt a fazakat megtöltöttem vízzel.

Jöhetett a rántás. Serpenyőbe olajat öntöttem, és amikor felforrósodott, beleszórtam a

lisztet, mely azonnal láthatatlanná vált. Nem töprenghettem sokat ezen, mert füstölt az olaj. Levettem a tűzről, a lobogó levesbe öntöttem. Rászórtam a tárkonyt, megsóztam. Mivel egyéb nem jutott eszembe, vártam, hogy megfőjenek a babszemek. Időnként kivettem egyet-egyet, megpróbáltam villával szétnyomkodni. Nem sikerült. Pár óra múlva elfőtt a víz, pótolni kellett, de a babszemek keményen tartották magukat. Közben asztalt terítettünk. Délután ötkor megjött Anya. Nem várhattunk tovább, farkaséhes volt mindenki. Feltálatam a levest.

Apa, az ünnepelt az asztalfőn ült, ő kapta az első adagot, utána mindenki más. Ő kóstolta meg először. Arca megnyúlt, szeme kidülledt, de aztán elmosolyodott, és azt mondta: ó, ez nagyon finom! A többiek az első falat után letették a kanalat. Lizi azonnal kiköpte a levest. Végül bátorságot gyűjtöttem, és megkóstoltam a főztöm. Égett volt és ijesztően édes. A babszemek, akár a kavicsok. Nagyon szégyelltem magam. De Apa tüntetően még egy adagot tett magának. Azt mondta, igazán emlékezetes ebéd, mert három fogást rejt magában: az előételt, mivel a babszemek úgy ropognak, akár a pörkölt mogyoró, a főételt, mely maga a leves, és a desszertet, ami nem más, mint a lisztet helyettesítő, édes porcukor.

SIKA-TAKA

Itt június, mintha vonat jönne, csakis
gyermek-utasokkal, vidám, hogy majd
kicsattan, a sínekről majd lepattan, ha
a mozdonynak lenne paripa-bőre, kivágna
biz' a mezőre, s ott dobálná maga mögött
a hullámvasúttá zötykölt, kurjongó bagázst.
Júniusi vonat: jön, jóddögél, ez nem vágtat,
a kocsikban botokkal szereltek a halászó
gyerekek. Itt a part is, mi már ablakból látjuk
ebédünk, vacsoránk, halat fogunk, néha kifognak
rajtunk, s ha nagyon nagy az esthajnal-fáradtság,
alszunk majd, ahogy csakis állig húzott nyár alatt
lehet, csak itt, csak most, s ahogy még fogunk!

BALHÉ

Eddig bejött, összejött: addig maradtam fenn
az előtte való estén, míg hajnalban rajtakaptam:
pirkadt, s a nyár ott tollázkodott az ablakban.
Arany és kék és valami virágos-, mézszínű-minden,
csipogva ugrotta át a párkányt, s annyi meleggel
csőrében, ha kastélyban laknék, palacsinta sülné
minden szobában, mind a száz szinten.
Eddig rajtakaptam... most valahogy átaludtam.
Öreg-reggel már ez, nem vicc, hallom, odakinn
csivitel, vagy segítségért csipog, ó nem... ez nem
a szokott „hahó itt vagyok!” tánca.
Két macskám éppen őt vadássza.

OROSZ ANNABELLA rajzai

BABA RÓZSA KERTJE

Ismeritek Baba Rózsát? A falu végén lakik, egy barátságos kis házban. Azt rebesgetik róla, hogy halhatatlan. Megállt az idő benne és fölötte. Nem lehet tudni a pontos korát, néha ráncos az arca, máskor meg olyan sima, mint egy kisgyereké. A keze viszont kékeres és gyűrött rajta a bőr. Szeme dióbarna, kontya szürkésfehér. Egész nap a kertjében jön-megy, szorgoskodik, ültet, gyomlál, öntöz. Szebbnél szebb virágok nyílnak nála. Van közöttük két különleges: a holdraforgó és a csillagraforgó. A holdraforgó langaléta, mint a sarkantyúfű, hatalmas, kerek virága kobaltkék, levelei dárdszerűek. Éjjel virágzik, és a hold járását követi, nappal szirmai becsukódnak. Az aransárga csillagraforgó közepes termetű, alakja az illatos csengettyűvirágra emlékeztet. Húségesen követi a vacsoracsillag járását. A holdraforgóhoz hasonlóan éjjel bont virágot, nappal összecsukódik. Baba Rózsa büszkén mutogatja őket a vendégeinek, hiszen sehol a földkerekségen nem nyílnak ilyen virágok. Naplemente után bátran lehet gyönyörködni bennük, mert olyankor már kezdik nyitogatni szirmaikat.

Egyszer egy langymeleg nyári éjszakán, amikor minden fa, bokor és virág békésen pihent, Baba Rózsa, mivel álmatlanságban szenvedett, kísértált a kertbe. Leült a szőlőlugasban egy padra, s gondolatban emlékeit rendezgette. Hirtelen mocorgásra lett figyelmes, elindult a hang irányába. Könnyen tehetett, mert gyönyörű, csillagfényes éjszaka volt. Mielőtt kijött volna a házból, a kerti lámpákat is felkapcsolta. Mit látott? A holdraforgó szárnyat bontott, mint egy madár, felemelkedett a levegőbe, és szép lassan, majd egyre sebesebben röpült, egyenesen a telihold irányába. Nem sokkal ezután a csillagraforgó is útnak indult, szintén szárnyakon, föl-föl a magasba, s pillanatok alatt a vacsoracsillag közelébe ér-

kezett. Baba Rózsa elszomorodott. Vajon miért hagyták el a kertjét ezek a különleges virágok, mi bánthatta őket? Amíg ezen töprengett, megszólalt a szintén álmatlanságban szenvedő napraforgó:

– Ne nyugtalankodj, Baba Rózsa, csak ki-rándulni mentek, meglásd, reggelre visszatérnek.

– Nem hiszem – búsongott Baba Rózsa –, soha többé nem jönnek már vissza.

Igaza volt, mert mindkét virág ott maradt, ahová ment. A holdraforgó a holdudvaron talált magának helyet, a holdudvarház előtt pompázó díszkertben. A csillagraforgó pedig a vacsoracsillag szomszédságában lelt új otthonra, egy kedves kis égi virágoskertben. Onnan kémleli a vacsoracsillag teraszán vidáman falatozó csillag-vacsoravendégeket.

A különleges virágok most fönről néznek a Földre, és nagyokat sóhajtanak, mikor erőt vesz rajtuk a honvágy. Sójajuk szélként borzolja a fák lombjait, az utcán sétálók haját, először erőteljesen, aztán egyre gyengébben, míg végképp elül.

Virágaink tudomásul vették, hogy nem lehetnek többé földlakók, csak földreforgók. Ez némi vigasztalást nyújt nekik, és lehet, hogy Baba Rózsának is.

A GALAMB, A GOMBFOCI MEG A TRÜKKÖK

Én nem akartam összeakaszkodni Gyulukával. De nagyon büszkélkedett, hogy ő lesz az iskolában a legjobb tanuló.

– Ne beszélj, te, hiszen már két iskolából eltanácsoltak, mert mindig megbuktál. Negyedikbe mész, pedig hatodikos kéne lengyél.

– Az nem számít. Én leszek a legelső, mert nálatok a gyerekek mind buták.

Erre irtó dühbe gurultam.

– Buta vagy te!

– Én? Te vagy buta.

Ezért aztán egy kicsit orrba simogattam Gyulukát. Nem nagyon, ami abból is látszik, hogy már tíz perc múlva elállt az orrvérzése. De azért bömbölt tovább:

– Megyek, megmondalak apukádnak.

Nekiadtam az egyik postagalambomat, hogy fogja be a száját. Tudtam, hogy a galamb úgyis visszarepül, mert nem hagyja a páráját.

Gyuluka hazavitte a galambot, aztán viszatért.

– Azért is én leszek a legjobb tanuló!

– Hátulról.

– Azért is előlről.

S mondta, hogy neki mindenféle trükkje, varázsfogása van arra, hogy jól feleljen.

– Halljuk a trükköt.

– Mit adsz érte?

– Megharagszom, ha nem mondd el.

– Jó – felelte –, az egyiket elárulom.

– Hát két trükköd is van?

Gyuluka kacagott:

– Kettő? Tíz is van.

– Halljam!

Magyarázni kezdi, hogy a könyveket este be kell tenni a párna alá, s reggelre belemegy az ember fejébe a lecke.

– Biztos?

Azt mondja, olyan biztos, ahogy őt látom. Ettől nagyon megnyugodtam, s egész délután rúgtuk a labdát Gyulukával. Este be a könyveket a párna alá.

Másnap négyest feleltem.

Szünetben azt mondja Gyuluka, ő nem érti, hogy történhetett. Őneki úgy bement a fejébe a lecke, mint a huzat. Nagyon sajnálja, hogy nem kérdezték. Aztán a homlokára csap:

– Persze, elfelejtettél valamit.

– Mit, te?

– Elárulom, ha nekem adod a gombfocidból a középcsatárt.

Nekiadtam.

– Hát ide figyelj! Csak a járda szegélyén szabad iskolába menni, s jobb lábbal lépj a páratlan kockakövekre.

Másnap úgy szökdöstem a járda szegélyén, mint egy szöcske. Nem is kaptam négyest. Csak az utolsó órán.

Erre azt mondja Gyuluka:

– Igen, mert addigra elmúlt a trükk hatása.

Arra is van trükk, hogy ne múljon el a trükk. Ekkorra már egészen belebolondultam a trükkökbe. Nekiadtam a második legjobb gombfocistámat is.

– Köpj ki a hátad mögé – azt mondja –, s mormold el háromszor, hogy „abrakadabra, bakmacska”, akkor biztosan nem felelsz.

Rögtön megpróbáltam.

Sajnos, éppen arra jött egy nyolcadikos, és azt hitte, szemtelenkedem vele, és leszidott.

Mondom délután Gyulukának:

– Gazember vagy te, hallod.

– Miért? – kérdi. – Feleltél?

– Nem, nem feleltem, csak helyesírásból kaptam egy négyest.

– Ja, ez a trükk csak a felelésre érvényes. A dolgozathoz más trükk kell.

– Micsoda?

– Mit adsz érte?

Kicsalta a vízipisztolyomat.

– Ha még nem tudnád, minden osztályban vannak szerencsétlenséget hozó padok. Akik ott ülnek, mindig rosszul felelnek. Szerencsés helyen viszont jó jegyet kap az ember.

– Ahá, most már értem, miért van annyi jó jegye Öcsinek meg Jancsinak. Persze, minden évben ők kapták meg a szerencsés helyeket, míg én, szegény fejem...

Addig imádkoztam a tanító néninek, amíg megengedte, hogy helyet cseréljek Öcsivel. Másnap betartottam az összes trükköt: könyv a párna alatt, szökdösés a kockaköveken, ki-köptem, mondtam a bakmacskát, s az osztály legszerencsésebb padjában ültem. Nem is történt volna semmi baj, ha a tanító néninek eszébe nem jut, hogy kihívjon számtanból. De kihívott... Négyes.

Szünetben kerestem Gyulukát, de elbújt. Biztosan sejtette, milyen mérges vagyok. Az iskola háta mögött találtam meg. Gombfocizott. Éppen az éntőlem elcsaklizott csodacsattárral lőtt egy gólt.

Megfogtam, de úgy, hogy üvölni kezdett.

– Eressz el! – ordította. – Megmondalak a tanító néninek. A gyerekek odagyűltek, a tanító néni is kinézett az ablakon.

Persze, akkor rögtön be kellett mennünk hozzá, s minden kiderült a galambokról, a gombfociról meg a trükkökről. Mennél többet tudott meg a tanító néni, annál inkább látszott rajta, mennyire csodálkozik és haragszik.

– No, Lackó – mert engem Lackónak hívnak –, sose gondoltam volna, hogy egy negyedikes hihet ilyen butaságokban.

Aztán egy kicsit be is zárt minket.

Másnap Öcsi, a legjobb tanuló félrehívott:

– Te, Lackó, tudok egy igen jó trükköt. Azal mindig biztosan nagyon jól fogsz felelni.

Gyanakodni kezdtem:

– Mit kérsz érte?

– Semmit. Ingyen elárulom.

A fülemhez hajolt és belesúgta:

– Tanuld meg a leckét. Ha kell, segítek.

Nahát! Tanulni trükk helyett. Hogy ez nekem sose jutott az eszembe...

CSILLAG ISTVÁN rajzai

❖ KÓSZABÓCSA TANODÁJA – NYELVEK, KULTÚRÁK

BRAZÍLIA

Olá! – Jó napot!

Portugália régi dél-amerikai tartományába, Brazíliába utazunk. Itt folyik a világ legbövizűbb folyója, az Amazonas, amely 2,3 millió négyzetkilométernyi mangrove-erdőt lát el vízzel. A Föld tüdejének is nevezik.

A rengetegben sok őslakos és állatfaj él. A tukán a leghangosabb. A Pantanal természetvédelmi területe a világ legnagyobb lápvidéke, a szomszédos országokba is átnyúlik. Madárvilága gazdag. Vízidisznók, kajmánok és nagy jaguárcsapatok élőhelye.

Az őslakosok nagy víz néven ismerik a 270 különálló, 60-80 méter magas zuhogóból álló Iguazu-vízesést, melyben túloldalon már az argentinok gyönyörködnek. Motorcsónakkal behajthatunk a zuhatag alá. Környéke nemzeti park. Röpködő madarak és jámbor, vörösorrú koátik, ormányos medvék merészkednek közelünkbe.

Fernando de Noronha vulkáni szigetcsoportja és gyűrű alakú korallzátonya, az atoll mögött ott a messzi Afrika. Az öbölben óriásvidrák, delfinek, teknőcök, békés cápák úszkálnak. 520 éve itt írtak az első cukornád-ültetvényről. A hódító portugálok Afrikából hozott rabszolgákat dolgoztattak, így lett Brazília a világ legnagyobb cukortermelője.

Rio de Janeiro a Cukorsüveg-hegy, azaz a Corcovado lábánál fekszik. Neve azt jelenti, január folyója. Sok száz évvel ezelőtt januárban érkeztek ide az első portugálok. A városlakókat az itt élő, ősi nyelvüket, a *Lingua Geralt* beszélő tupi indiánok nevezték el *cariocának*. Jelentése: fehér ember háza. A Corcovadón áll a világ 7 csodájának egyike, a 1145 tonnás Krisztus-szobor. Lelátunk innen a régi rabszolgák által lakott, veszélyes negyedekre, favellákra, ahol nincs házszám, de sok a grafiti.

300 éve vonulnak utcára karnevál idején, hamvazószerda előtti pénteken a szambaiskolák. A legtöbb brazil a felhős és hidegebb, modern São Paulóban lakik. Egy régi pályaudvar épületében 2006-ban itt nyílt meg a Portugál Nyelvek Múzeuma. A látogatók képernyőkön ismerkedhettek a portugál nyelvvel és annak indián és afrikai elemekkel kevert brazíliai változatával. 9 évvel később a múzeum leégett. São Paulo kormányzója azt ígérte, újraépítik.

Az 1956-ban épült főváros, Brazília madár-alaprajzát Oscar Niemeyer építész tervezte. Lakói brazil portugálul beszélnek, ami ritmusosabb, mint az európai. Jó sok magánhangzót szúrnak a szavakba, psicologia (pszichológia) helyett pi-si-co-lo-gi-at mondanak. Itt is u-nak ejtik a szóvégi o-t. A portugál fagy, a gelato Brazíliában sorvete, az ônibus autocarro, vagyis társasgépkocsi, a comboio pedig trem, azaz vonat.

Az ország neve így hangzik: bráziú, és a színezésre alkalmas börszőnyfa (pau brasil) nevéből származik. A dzsungel neve silva, ez a leggyakoribb vezetőnév is egyben. Ayrton Senna autóversenyző, de a focista Neymar vagy Roberto Carlos is Silva. A brazilok mégis keresztnéven utalnak egymásra, még az államelnökre is.

Roberto Carlos / hobehtu káhlusz / Rio de Janeiro / híu gyi zsánéjru

Dél-Amerikában sokan nem tanulnak írni-olvasni. A portugálok tiltották itt a könyvnyomtatást. Ma a brazil sorozatok, szappanoperák hódítanak Portugáliában. A Pál utcai fiúkat (Os meninos da Rua Paulo) brazil általános iskolákban is olvassák. Ismerkedjete ti is indián mesékkel, brazil történetekkel!

Kik azok a brazilok, akiket ti is ismertek? Írjátok meg nekünk!

Összeállította: BERKI TÍMEA

Ha bajba jutunk, mondjuk, hogy estou frito, odasültem. Ha egy város muito bonita, nagyon szép, azt a fekvésére értik a helyiek, és örülnek, hogy szépnek látjuk a kéklő hegyeket és a napsütötte strandokat, ahova munka után is kimennek fürödni, grillezni. Egyébként a fekete babból és disznóhúsból készült feijoada a hagyományos fogás, narancssal kínálják. A csirkével vagy sajttal töltött péksüteményt, empanadast vagy a sajtfalatkákat is kedvelik. Nem érintik pusztá kézzel az ételt, amit lehet, késsel-villával esznek. Sok gyümölcs, bogyó és mag kerül az asztalra, amit nem is ismerünk: az açaí, a cupuaçu, a murici, a bacuri.

ÉPÍTETT ÖRÖKSÉGÜNK MEGÚJULÓ ÉS ÚJ TEMPLOMOK

Erdélyi templomainkat ismertető sorozatunkat néhány érdekességgel, friss történettel és új épülettel zárjuk. Ősszel más épületekkel folytatjuk a rovatot! Találjátok ki, milyenekkel!

Parajd ▲▲▲

▲▲▲ Siklód

Furcsának tűnő helyekre is épülnek imahelyek. A parajdi sóbánya egyik sókamrája kápolnát rejt. A sóbányászok védőszentjének, Nepomuki Szent Jánosnak szentelték. Ma a református és ortodox felekezetek közösen használják. Ökumenikus kápolnának is nevezik, mert bármilyen felekezetű bányalátogató vagy sókezelésre érkezett beteg betérhet ide egy imára.

A templomépületek gondozása is fontos. Siklódon az 1929-es földcsuszamlás miatt többször kellett javítani a református templomot. Végül 1951-ben lebontották. Kós Károly 1948-ban készített tervrajza alapján, holland segítséggel 1994-ben sikerült újraépíteni.

Atyha ▶▶

▲▲▲ Bethlenszentmiklós

Kiskászon régi római katolikus temploma annyira megrongálódott, hogy az új felépülte után a régit lebontották. Atyhában a katolikus templomot 2016-ban villámcsapás érte, majd újjaépítették. A bethlenszentmiklósi unitárius templom tornyát és tetejét 2019-ben tűzvész pusztította. A toronyból kimentett harang számára új haranglábat építettek, a tetőt 2022-ben újrafödtek, és tovább javítják.

Szatmárnémetiben ▶▶▶
a Szamos bal partján élő magyar ajkú ▶▶▶
görögkatolikusok templommá alakítottak
egy, 2007-ben a polgármesteri hivatal
pályázatán elnyert régi kazánházat. 2012
októberében Keresztelő Szent János
születése tiszteletére felszentelték.

Nyárádtőn az ortodox templomot sajnálatos módon a görögkatolikus templom köré építették, úgy bekebelezték, mintha az sosem állt volna ott.

▲▲▲ Csíkszereda

Csíkszeredában a régi római katolikus templom mellé új épült, hogy a hívek kényelmesen elférjenek. Az üvegcsúcsú, jurta alakú Millenniumi templom-épület Makovecz Imre tervei alapján készült. 2003-ban Nagyboldogasszony és a magyar szentek tiszteletére szentelték fel.

▲▲▲ Baptista imaház, Kraszna

A vallási felekezetek közül megemlíjtjük a baptista gyülekezeteket is. Főként a XX. században alakultak Erdélyben a Bánságban, Bihar és Szilágy megyében, Brassó, Marosvásárhely és Székelyudvarhely környékén. Az 1750-es években épült baróti református templom a Kárpát-medence legrégebb baptista imaháza. A gyülekezet 1950-ben vásárolta meg.

Nyárádtő

Kolozsváron a Heltai (ma Cipariu) téren évtizedek óta épül az új görögkatolikus katedrális, amelyet 8 méterrel magasabbra terveztek, mint a központi ortodox katedrális. Még el sem készült, máris javításra szorul.

Temesvár ▲▲▲

Temesváron az Új Ezredév Református Központ templom-épületét is Makovecz tervezte. 2019-ben avatták fel. Itt áll Temesvár egyetlen mechanikus orgonája. Sándor Péter csíkszentsimoni orgonaépítő mester műhelyében készült. Az épületcsoport központjában tanácstermet, kiállítóteret, kamarakonzert-termet is kialakítottak. A kupolarész most készül.

A vízzel elárasztott Bözöd összeomlott katolikus temploma helyére Összetartozás templomát terveznek, amelynek alapkövét 2018-ban tették le.

A növekvő százfenesi református közösség temploma nemrég készült el. Mitől egyedi az Abos Ede műépítész tervezte istenháza? Építészeti rovatunk évvégi nyertesait a 27. oldalon találod.

**Összeállította: BERKI TÍMEA
Illusztráció: STARMÜLLER BORÓKA**

◆ HÁZBAN, HÁZ KÖRÜL NÉPI FESTETT BÚTOROK

4. KAMARÁS ASZTAL, KONTYOS SZÉK

DIMÉNY-HASZMANN ORSOLYA rovata

A régi vidéki élet ember-alkotta eszközeiről szóló sorozatunkat a Háromszéken, Kovászna megyében található, csernátoni Haszmann Pál Múzeum gyűjteményének tárgyai ihlették.

Sok száz éve a szoba közepén, két bakra fektetett deszkalapos asztalt az étkezés végén szétbontották, és fal mellé állították. Innen ered a valaki „asztalt bont” kifejezés, amit az asztal mellől elsőként felálló személyre, személyekre ma is használunk.

A magyar falvakban a honfoglalás korától a huszadik század elejéig használtak malomkő asztalokat. Az asztal az 1500-as években vált Magyarországon is állandó berendezési tárggyá.

A népi asztalnak két típusa ismert: a bölcsős vagy erdélyi, és a nagyfiókos vagy kamarás asztal. A bölcsős asztal formájáról kapta a nevét: két oldalsó deszkából áll, amit alul ferde lapok fognak össze. Az így nyert üregre fasínen elcsúsztatható asztallap került. A kamarás asztal alsó részében beépített, ajtós szekrényke volt. Ebben élelmiszert, elsősorban kenyeret tartottak.

A székely „kontyos szék” támlája kontyos fejben végződik. Érdekes szokás fűződik hozzá, ami miatt mondószéknek is nevezték.

Bölcsős és kamarás asztal (Magyar néprajzi lexikon)

Régen nem zárták a kaput a vendég előtt, de a kontyos székek beállításával jelezték a hangulatot. Amikor szent volt a béke, a fejek egymás fele hajoltak. Amikor perpatvar volt a házas-társak között, a székeket megcserélték, a kontyok egymástól elfordultak. A betérő rögtön láthatta, hogy nézeteltérés van a háznál, ilyenkor igyekezett látogatását rövidre fogni.

Haszmann Gabriella bútorfestő munkája

MESÉL A SZÓ

A tanév utolsó szómeséjéhez érkezünk. Mindössze tíz kortyot méríthettem nektek anyanyelvünk életvizéből, de szeptemberben folytatjuk, hiszen e forrás kiapadhatatlan.

Hány szó van a magyar nyelvben?

2 millióra becsülik, de pontosan megszámlolni lehetetlen, hiszen a nyelv él, szünet nélkül gyarapodik és fogy is, a nemhasznált szavakat elfelejtjük, az új fogalmak számára új szavakat alkotunk vagy kölcsönzünk. Jó lenne, ha kevesebb idegen szót vennék át, és többet alkotnánk, hiszen nyelvünk a képzők, az igekötők, a szóösszetétel révén erre végtelen lehetőséget kínál.

A régiek jobban kihasználták ezeket a lehetőségeket. Ezért van saját szavunk egy sereg olyan fogalomra, amit a legtöbb nyelv közös, többnyire latin vagy görög eredetű, úgynevezett nemzetközi szóval nevez meg: színház – teátrum, vígjáték – komédia, távirat – telegram,

Kosztolányi írta Petőfiről: Az ő nyelve a ma beszélt magyar nyelv. Az örökkévalóság jegyében született dolgok sohasem öregszenek meg.

fénykép – fotográfia, labdarúgás – futball, mérnök – ingénieur.

Pörgő korunkban azonban több az új fogalom, erőtlenebb a nyelvédelem, és lehangolóbb az angol nyelv világhódítása, mintsem a magyarító igyekezet léptét tudna tartani vele. De az igényes nyelvhasználók nem adják fel: computer helyett számítógépet, monitor helyett képernyőt, stick helyett tárceruzát, internet helyett világháló, séf helyett mesterszakácsot, oké helyett rend-bent mondanak.

Hány szót ismerünk a 2 millióból?

Kétéves kistestvéred 300-at, te magad 3000-et, egy felnőtt 15 000-et.

A nyelvészek összeszámlálják a nagy írók szókincsét. Petőfi Sándor életműve 22 719 szót tartalmaz. Van mit tanulnunk tőle. Ha még nincs, kérj évről-évre egy Petőfi-kötetet, és olvasd el belőle minden este egy verset.

Vidám, izgalmas Petőfi-nyarat kívánok.

SZÓLJ, SZÁM!

Rekordot döntöttetek: ebben a tanévben 12 megye 63 településének 95 IV. osztálya nevezett be Szólj, szám!-játékunkba. A beküldött megfajtésekkal összegyűjtött pontszámok, illetve a körzeti és megyei fordulókön elért eredmények alapján a következő 16 csapat jutott be a Kőrösi Csoma Sándor Anyanyelvi Vetélkedő, a KAV országos döntőjébe: az **aradi** Csiky Gergely Főgimnázium IV. A, a **baróti** Gaál Mózes Iskola IV. B, a **brassói** Áprily Lajos Főgimnázium IV. A, a **csíkszeredai** József Attila Iskola IV. SbS, a **kézdivásárhelyi** Petőfi Sándor Iskola IV. A, a **kolozsvári** Református Kollégium IV., a **kovácsnai** Kőrösi Csoma Sándor Líceum IV. B, a **marosvásárhelyi** Művészeti Líceum IV. B, a **nagybányai** Németh László Líceum IV., a **nagyenyedi** Bethlen Gábor Kollégium IV., a **nagykárolyi** Kalazanci Líceum IV., a **nagyvárad** Szacsavay Imre Iskola IV. SbS C, a **segesvári** Aurel Moşora Iskola IV. B, a **székelyudvarhelyi** Móra Ferenc Iskola IV. C, a **szovátai** S. Illyés Lajos Iskola IV. B, a **varsolci** 1-es Iskola IV. B osztálya.

Rajtuk kívül 55 osztály **Nyelvőr-díjat** kap a Napsugártól. Ők azok, akik legalább 6 hónap megfajtését beküldték.

Áprilisi díjazottaink: Deák Anikó és Lilla, Zilah; a **szalárdi** III. B osztálya.

Nagydíjasainkról a 27. oldalon olvashatsz.

Mindannyiatoknak gratulálunk! A nyertesek névsorát honlapunkon olvashatjátok: www.napsugar.ro/category/megfajtések

▲▲▲
**HAVONTA
ÉS ÉV VÉGÉN
DÍJAKAT
SOR SOLUNK KI!**

◆ KISKÓPÉ VENDÉGEI: UNIPAN HELGA A SZÉPSÉG ÜNNEPE

Idén **UNIPAN HELGA** a vendégem, aki szinte a Napsugár indulása óta rajzol a lapnak. Helga néni sokat sétál a Kolozsvár környéki erdőkben, távcsővel, fényképezőgéppel, jegyzetfüzettel. A látottakat mesteri módon örökíti meg. *Hallgassátok, hogy amíg fest, mit mesél nekem a képről!*

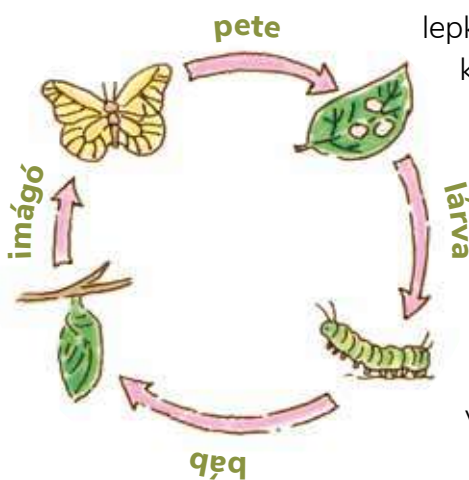
Újszülött, gyermek, kamasz, felnőtt... A lepkéknél sincs ez másként. Az anyalepke petéket, tojásokat rak le. A tojásból hernyó kel ki, ezt lárvának nevezzük. A hernyók esznek és nőnek, eredeti méretük százszorosát is elérhetik. Ekkor bebábozódnak. A bából bújjik ki a színpompás lepke, az imágó.

Messzi tájakon léteznek sok ezer kilométert repülő vándorlepkék. A mi leghosszabb életű lepkéink leginkább nyártól tavaszig élnek. Részükről ez is hatalmas teljesítmény, mert átvészelik a fagyos telet. Ilyen hős, hideggel dacoló lepke a profilban billegő, sárga citromlepke, amely itthon egészen hosszú életűnek számít.

Igazi nyári lepketalálkozó helyszíne most az angyalgyökér virága. A fehér-fekete csíkos kardos lepke (1) együtt lakmározik a sárga-fekete fecskéfarkú lepkével (2). Pödörnyelvükkel harmatcseppet, virágok nektárját, fák kicsorduló nedvét szívják fel. A virágon üldögélő fehér káposztalepkének egy évben három nemzedéke is felnő, szinte mindenhol látható.

A találkozó vitatott témája, hogy letisztultan vagy színpompásan illik a lepkének szárnyra kelni? A baloldalt lebegő, barna-piros szárnyain kék-fekete pöttyökkel hivalkodó nappali pávaszem (3) és a jobbra, fönt szálló piros-fekete csíkos medvelepke szemlátomást a tarkaság hívei. Ők biztos pompás virágoskertekben röpködnek!

Náluk valamivel visszafogottabb az acélszínű csüngőlepke. Ő csak pár piros pöttyöt tartott meg kéken villanó szárnyain. A boglárkák teljesen égszínkébe öltöztek, kivétel a szerencsen boglárka. Ő nagy szerénységében a föld színárnyalatát öltötte magára. Egy biztos: mindannyian rendkívül szépek. Érdeemes védeni, és nem levadászni őket!

Hány életszakaszt él át petétől imágóig a lepke?

Áprilisi díjazottunk a marosvásárhelyi **L. Rebreanu Iskola IV. D,** a székelyudvarhelyi **Móra Ferenc Iskola III. A osztálya.**

Nagydíjasainkról a **27. oldal**on olvashatsz.

A megfajtéseket és a nyertesek listáját honlapunkon közöljük: www.napsugar.ro/megfajtések.php

ILYEN A SPORT IRÁNY A VÍZPART!

BÁLINT JULIANNA rovata

A legjobb vízisportok a szabad ég alatt, folyóban, tavon, tengeren művelhetők. Tengere nincs ugyan, Magyarország mégis a vizek országa, sportolói számos vízisportban élvonalban teljesítenek.

Az evezés, akárcsak az úszás vagy a futás, minden izomcsoportot megmozgat. Az evezősök népszerű versenytávja 2000 m, de 15 év alatti versenyzőknek rendeznek 1500 m és 1000 m távon is versenyt. A állóvízen sikló csónakban egy, két, négy vagy nyolc evezős ülhet, mindenki egy pár evezőt működtet.

A zárt fedélzetű kajakhoz mindkét végén tollal ellátott evezőt használnak, a nyílt testű kenut fél térdre ereszkedve, versenyzőként egy evezőlapáttal hajtják, a kenu egyik oldalán. A kalandvágyók körében valószínűleg a rafting, vagyis a vadvízi evezés lenne a legnépszerűbb, amit gumicsónakban, zuhatagos folyón összeszokott és úszni tudó csapatban illik gyakorolni.

Nagy tavak vizén gyakran látjuk suhanni a szélvitorlázókat. A vitorlázók a hosszú hajódeszkára szerelt szélvitorlát ügyesen mozgatva használják a szél hajtóerejét, így jutnak sebesen a célba. A szélvitorlás tengeri testvére a szörfdeszka. A hullámlovasok a tenger vagy óceán szélkorbácsolta, vad hullámain siklanak, mint Gyuri.

Akit a víz mélye érdekel, mint Sárít is, annak búvárkodnia érdemes. Ezt lehet kis léptékben, szájba vehető lélegzős pipával és búvárszemüveggel a parti, derékig érő vízben űzni. Aki mélyvízi búvárkodásra vágyik, annak előbb tanfolyamot kell végeznie, és búvárruhára, békalábra, oxigénpalackra is szüksége lesz!

KÖSZÖNJÜK, SZOVÁTA!

A XI. Napsugár Öttusa bajnokság helyi, megyei és országos döntőinek versenyzői megtapasztalhatták, milyen a sport. Az országos döntő eredményeiről honlapunkon olvashattok: <https://www.napsugar.ro/napsugar-ottusa-bajnoksag-2/> Ha második osztályt végeztek, ősztől olvassátok figyelmesen rovatunkat, küldjétek be a megfejtéseket, és találkozunk veletek 2024-ben, a XII. öttusán!

MÜLLER KATI rajzai

◆ ÚTON A KÉPZŐMŰVÉSZET TÖRTÉNETÉBEN A BARLANGRAJZTÓL A KÉPERNYŐIG

MURÁDIN LOVÁSZ NOÉMI rovata

TERMÉSZETES ÉS TORZ. A MANIERIZMUS KORA

A maniera szó jelentése: stílus, kifejezőmód. A XVI. századi itáliai művészet új festői nyelvét nevezték bella manierának, azaz szép stílusnak. Ugyanaz a szó később már maníros, modoros, mesterkelt művet jelöl.

Az 1530-tól 1600-ig tartó új korszakot új látásmód jellemezte. A manieristák az embereket, állatokat, tárgyakat szándékosan torzították. Az alakokat hosszú karral, lábbal, törzssel ábrázolták. Kedvelték a fantasztikumot, a bonyolultságot és a természetellenes színeket. Ekkor önállósul a festészet, és kialakul a tájkép, a csendélet és az életkép.

szólták. Kedvelték a fantasztikumot, a bonyolultságot és a természetellenes színeket. Ekkor önállósul a festészet, és kialakul a tájkép, a csendélet és az életkép.

◆ Az átmeneti korszak nagy művésze a görög származású, Spanyolországban élő El Greco, A Görög. Festményein az alakok láthatóan megnyúlnak. Munkái-
◆ ből idén télen kiállítást szerveztek Budape-
◆ sten, a Szépművészeti Múzeumban. ◆

Giuseppe Arcimboldo festményein gyümölcsök, virágok, állatok, halak és könyvek egy-egy felismerhető arcképpé állnak össze. ◆

A manierizmus újjátása, hogy a művészet célja többé nem a hű ábrázolás, hanem a művész gondolatának kifejezése. Innen számítják a modern festészet kezdetét.

◆◆◆◆◆ MASZAT MŰVÉSZ FELHÍVÁSA

NYERTESEINK:

**A marosvásárhelyi Művészeti Líceum III. B osztálya;
a zabolai III. osztály.**

Arcimboldo festményeinek mintájára virágból, gyümölcsből, használati tárgyakból tervezz olyan alkotást, ami bemutatja érzéseidet, gondolataidat egy választott téma kapcsán.

TALÁLD KI!

MÜLLER KATI rovata

A megfejtéseket a 26. oldalon talárod.

NEVESS VELEM!

1

Hogyan folytatódik Tomi mondata? A táblázatban összevissza kigyóznak az alább felsorolt szavak, húzd ki őket, a megmaradt betűket pedig olvasd össze.

CSOKI, LABDA, SPORTCIPŐ, TELEFON

Összeírtam, hogy mit ...

	K	É	L	A	B	D
L	E	T	R	E	K	A
E	GY	E	R	C	S	I
F	O	N	E	K	O	K
S	N	A	C	I	P	Ő
P	O	R	T	P	R	A

Moszatok napoznak a tengerparton. Az egyik megkérdezi a másiktól:
– Mondja, maga is moszat?

– Nem, én magam moszok!

◆ A bűvár, mielőtt munkába áll, telefonon búcsúzik a feleségétől:

– Na, most már leteszem drágám, mert mindjárt lemerülök!

◆ – Anya, adj öt lejt, fagyit szeretnék venni egy szegény kisfiúnak.

– Jaj, de kedves vagy. Tessék, itt a pénz. Na és hol van az a kisfiú?

– Itt áll előtted.

◆ – Négy lábú, és az ember legjobb barátja. Mi az? A hétalvó Peti bekiáltja:

– Az ágy!

◆ Szűnyogmama így szól lefekvés előtt a kicsinyeihez:

– Ha most szépen elalusztok, holnap kiviszlek titeket a strandra!

◆ – Mit mond a tengerész, ha ízlik neki a rántott hús?

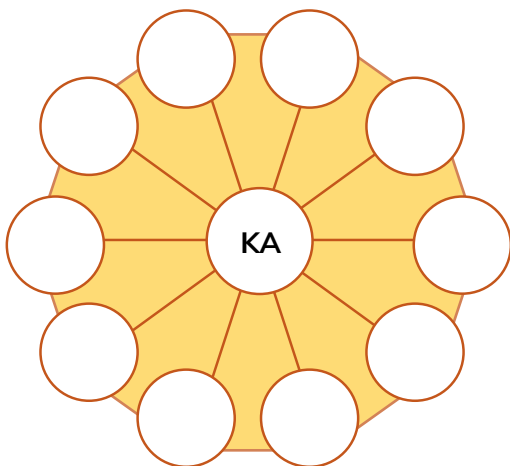
– Jó szelet!

◆ – Mi van akkor, amikor a sün nem megy iskolába?

– Sünidő!

2

Az itt látható szótagokból öt olyan szót alakíthatsz, melyek középső szótagja: KA. Írd be őket a körbe, az átlók mentén.

A
FA
LA
NÁL
RAT

RÓ
TA
TOL
TOS
ZA

3

Egészítsd ki a rajzos közmondást:

Minden kakas úr ...

4

Milyen ünnep június harmadik vasárnapja? Írd a rajzok alá a kezdőbetűket!

REJTVÉNYPÁLYÁZAT

Simon Réka Zsuzsanna versének hiányzó sora a rejtvény megfejtése.

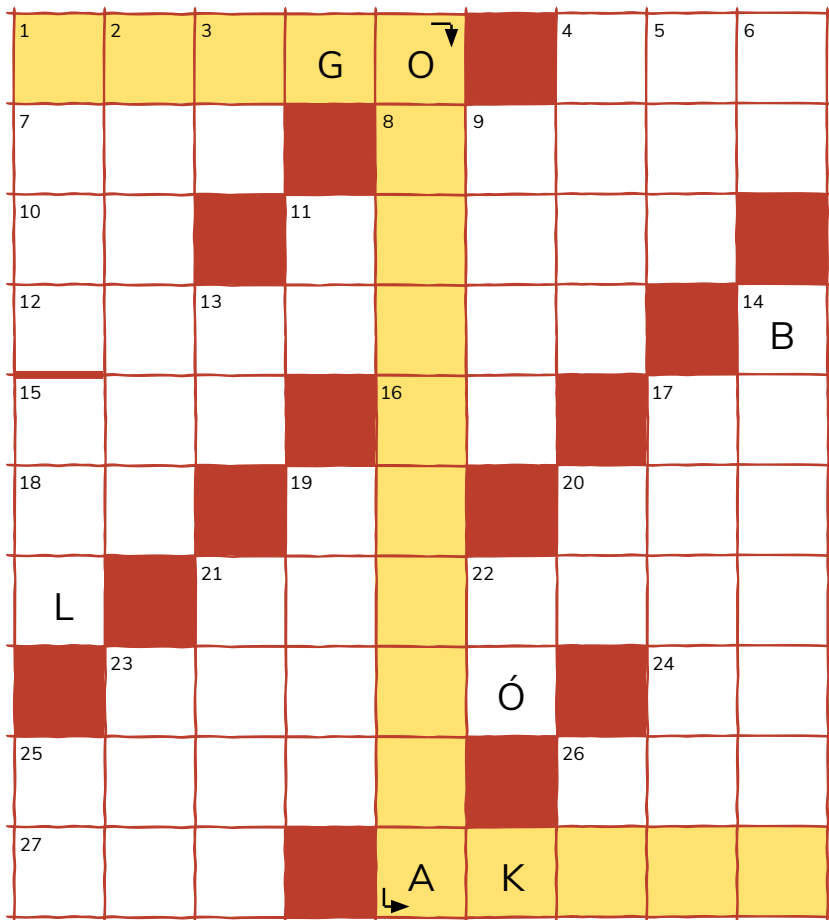
Nyár kezében fagyalt,
.....
Színek között válogat,
jóízűen nyalogat.

VÍZSZINTES

1. A megfejtés
4. Telefonos üzenet
7. Majdnem csákó!
8. Változtatja a helyét
10. Réman Endre monogramja
11. Ritka férfinév (ÁBRIS)
12. Erdei eper
15. Takar
16. Cicafarok!
17. Románia gépkocsijelzése
18. Ver
19. Percvég!
20. Lóbetegség
21. A legelső szintet elkészítő
23. Ájuló
24. Nem az
25. Belgrád lakosának nemzetisége
26. Női név
27. Király, latinul

FÜGGŐLEGES

1. Illatos virágú fa
2. Kis jel a betűk fölött
3. Állóvíz
4. Fiatalos köszönés
5. Ruhát tisztít
6. A szélein súg!
9. Arc régiesen
11. Ábrám Márton monogramja
13. Juttat
14. Vicces színdarab (BOHÓZAT)
15. Hallószerv
17. Illatos virág (REZEDA)
19. Megvalósít
20. Kiütés a boxban
21. Külföldi Sándor
22. Olaszországi folyó
23. Kazetta része!
25. Sorszések!
26. Pite közepe!

VAJNÁR ILONA rejtvénye

Áprilisi nyertesek: Bertalan Liza, Kézdialmás; Nagy Attila, Lemhény; Püskösti Rebeka-Noémi és Petra-Sára, Sepsiszentgyörgy; a gyermekosztályok győztesei: a Gyermekosztályok Győztesei, a Gyermekosztályok Győztesei, a Gyermekosztályok Győztesei. Sorszék: a Sorszék, a Sorszék, a Sorszék. Nagydíjasainkról a 27. oldalon olvashatsz.

**HAVONTA
ÉS ÉV VÉGÉN
DÍJAKAT
SOR SOLUNK KI!**

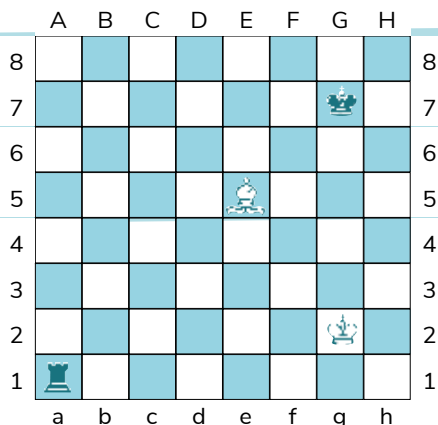

A feladatokat Alföldy Andrea, Búzás Noémi, Szilágyi Mária és Tunyogi Katalin, a nagyváradai Szacsvey Imre Általános Iskola tanítónői állították össze a Polgár Judit Sakk Alapítvány szakmai jóváhagyásával.

X. A villa

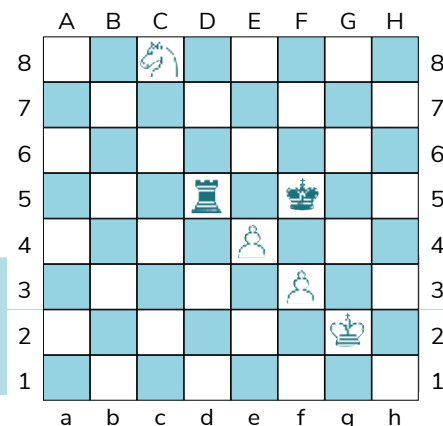
A sakkban a villa azt jelenti, hogy egy olyan mezőre lépünk, amelyről több irányba is támadhatunk. Az ellenfél így csak egyik bábuját tudja kimenekíteni a vészhelyzetből.

1.

a) Színezd ki a sakktáblán azt a bábút, amely villát ad a nagyátlón!

b) Karikázd be az alábbiak közül azokat a bábokat, amelyeket A7-re rajzolva villát adhatsz!

2.

a) Jelöld, melyik gyalog ad villát!

b) Rajzold be a sakktáblára, hova lépjen a világos huszár, hogy villát adjon!

3.

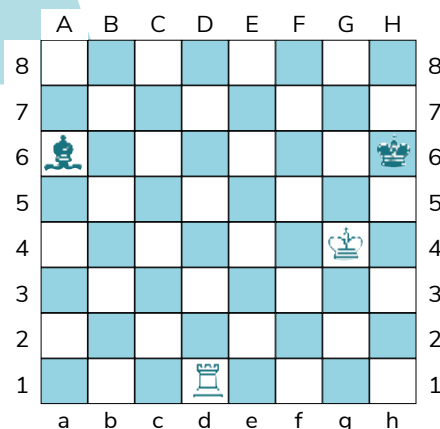
Adj villát a világossal és a sötéttel is!
Írd le, melyik bábuval hova lépnél!

..... és .....

4.

Egészítsd ki a hiányos mondatokat ugyanazzal a szóval! Párosítsd a mondatokat a rajzokkal!

1. A terített asztalról hiányzik egy ... .
2. Szénagyűjtés után a ... a réten maradt.
3. A ... sok helyiségből álló, impozáns épület.
4. A sakkban a ... egy cseles lépés.

A feladatok megfejtését a 26. oldalon taláod. Év végi díjazottainkról a 27. oldalon olvashatsz.

A

B

C

D

Tartsatok velünk továbbra is a sakk világában!
Rovatunk ősztől folytatódik.

TI KÜLDTÉTEK

Szeretek játszani, tanulni,
a barátaimmal lenni.
A kutyámmal szórakozni,
az udvaron hancúrozni.

Szeretek anyának segíteni,
hozzá bújni egy nehéz nap után.
Szeretem őt nagyon, hisz
gondoskodik apáról és rólam.

Apát is szeretem,
sokat segít nekem,
kedves, megértő nagyon,
legjobb apa a világon.

Marhát-Mózes Barbara,
Sepsiszentgyörgy

▲▲▲
Albert Abigél,
Marosvásárhely

▲▲▲
Derzsi Nikolett,
Székelyudvarhely

Egy tikkasztó, nyári napon Dóri és Hanna fagyit vásárolt a boltban. Ebédig betették a mélyhűtőbe, ahol egy vaníliás fagyi fogadta őket:

– Jeges Narancs, Dupla Jégkrém, amióta megvásároltak, színeteket sem láttam. Hogy vagytok?

– Most már sokkal jobban. Az üzletben mellettem ücsörgő DoboZos Fagylalt folyton lökdösött – bosszankodott Jeges Narancs.

– Az sem rosszabb, mint itt gyúródni Szárnyas Hús mellett. Még a végén hússzagú leszek, senkinek sem kellek.

– Valami baj van a szagommal?! – sértődött meg Szárnyas Hús.

Apa érkezett, két új fagylaltot hozott. A mélyhűtőbe tették, nehogy megolvadjanak.

– Csak nem Csokiöntet meg Kehely? – kíváncsiskodott Jeges Narancs.

– Bizony, végre kiszabadultunk a bevásárlóközpontból – örvendezett Kehely.

– Én hét hetet vártam, míg megvásároltak – bosszankodott Csokiöntet.

– Talán nem kedvelnek a vásárlók? – érdeklődött Jeges Narancs.

– A magas ár az oka – válaszolta Csokiöntet.

Egyszer csak két kéz benyúlt a mélyhűtőbe. Kivette az összes fagyit.

Vagy mégsem? Vaníliás Fagyi Szárnyas Hús mögé bújt. Ketten maradtak. Nem sértegették egymást, nagy barátságban éldegéltek, amíg valamelyik családtagnak eszébe nem jutottak.

Miklós Ákos, Bethlenszentmiklós

▲▲▲
Péterfy Panna
és **Csaba,**
Szilágycseh

Volt egyszer, hol nem volt, volt egyszer egy tündér. Egy nap megkérdezte a virágokat, hogy milyen színűek akarnak lenni. Azt mondja a rózsza:

– Én rózsaszín akarok lenni!

– Én piros! – mondja a tulipán.

Csak a margaréta hallgatott.

– Na, te milyen színű akarsz lenni? – kérdezte a tündér.

– Hát, nekem nagyon tetszik ez a fehér szín. Így szeretnék maradni.

A virágok ámulva nézték a margarétát. A tündér elmosolyodott:

– Látjátok, mindenik virág más színű szeretett volna lenni, de ő megelégedett a maga színével.

Azóta is fehér a margaréta.

Megyesi Karina-Mária, Kolozsvár

▲▲▲
Sántha Orsolya,
Sepsiszentgyörgy

KÓSZABÓCSZA

postát bont

Sziasztok!

Újabb tanéven túlvagyunk, újabb nyár kalandjai állnak előttünk. Remélem, jól telt idők a Napsugár lapjain barangolva. Tartsatok velem, írjatok és rajzoljatok nekem a következő tanévben is! Szép vakációt kívánok!

A Regemondó és Képrege verseny után a **zimándi** díjazottak boldogan fotózkodtak: **Baranyai Alexa, Hegyes Brendon, Gyüre Vanda Mária, Mikó Maya, Monoki Kira.**

Március 15-én így ünnepelték **Héderfáján** a kis huszárok és tanítójuk, **Peti Tünde Júlia.**

Osztályunk, a **csíkszeredai** Petőfi Sándor Gimnázium IV. A osztályában nagy az élet, rengeteg tantárgy- és sportversenyen vesznek részt a gyerekek. Két rekord-olvasónk **Lőrincz Sára** és **Percze László.** A Napsugarat mindig lelkesen várjuk, böngésszük! – írta **Nagy Tünde** tanítónő

Nagy öröm hűséges olvasóink rendszeresen érkező leveleit olvasni, de az is nagy boldogság, ha új osztály jelentkezik. A **kézdikővári** harmadikosok és tanítójuk, **Hodor Enikő** elhatározták, hogy mostantól bekapcsolódnak pályázatainkba, játékainkba.

Kovács Zsolna rajza, Budaörs.

A Találd ki! feladatok megfejtései:

1. ...kérek gyereknapra!;
2. akarat, fakanál, lakatos, takaró, zakatol; 3. Minden kakas úr a maga szemétdombján. 4. Apák napja.

A sakkfeladványok megfejtései:

1. a) világos futó E5; b) bástya, vezér;
2. a) E4 b) E7; 3. bástya d6 és futó e2;
4. 1c, 2d, 3a, 4b.

A melléklet rejtvényeinek megfejtései: 1. Jó ez a magasles, így időben meglátjuk, ha jön a vadász. 2. A-5, B-9, C-12, D-1, E-8, F-2. G-3, H-10, I-6, J-11, K-7, L-4. 3. A és C. 4. Ár, át, is, ki, ok, ős, tő, kár, kis, kor, rák, ősi, tok, vár, kos, sok, sőt, tor, árok, átok, trák, várt, voks, káros, őskor, város, városi.

5.

DÍJAZOTTAINK. Íme leglelkesebb, legszorgosabb, legválasztékosabb, legfurmányosabb olvasóink sora:

Napsugár-nagydíj: **Bartos Hunor**, Kézdivásárhely; **Elekes Panna**, **Sebestyén Bernadett**, Zetelaka; **Smutku Lili**, Szatmárnémeti; **Magyar Csermely**, Bréb.

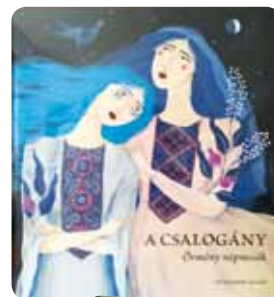
Szólj, szám!-nagydíj: a **gyergyószentmiklósi** Fogarasy Mihály Iskola III. A, a **kovácsnai** Körösi Csoma Sándor Líceum III. B, a **szászrégeni** P. Maior Iskola III. B osztálya; a **sarmasági** III. A osztály.

Kiskópé-nagydíj: **Majlát István**, Csíkszentkirály, **Varga Maya Crystal**, Szászrégen; a **zetelaki** IV. B osztály.

Épített örökség-díj: **Antal Kinga**, Felsőboldogfalva; a **csík-szeredai** Petőfi Sándor Iskola IV. A; a **szatmárnémeti** Bălcescu–Petőfi Iskola III. C osztálya.

Rejtvénykirály-nagydíj: **Herczeg András-Márk**, Marosludas; **Kanabé Ákos**, Kézdiszentlélek; **Kapitány Trisztán**, Székelykeresztúr; **Mike Melánia**, Szilágycseh; **Pap Márta**, Kolozsvár; **magyarlapádi** olvasóink.

Sakkpalota-díj: **Antal Adorján**, Gyergyószentmiklós; **Marosfői Zsuzsanna**, Székelyudvarhely; **Seletye Dominik**, Szatmárnémeti.

OLVASS, ÉS KÜLDJ RAJZOT RÓLA!

Andrási Rebeka Nagyborosnyórról küldte Az éjféλι tanösvényhez készült illusztrációt, melyet lapunkban olvastok.

A **sepsiszentgyörgyi** Váradi József Iskola III. E osztályában közmondásokat illusztráltak a gyerekek.

SPORTOLJ, ÉS KÜLDJ FÉNYKÉPET MAGADRÓL!

Örömmel tudatom, hogy az idei Gál Csaba vívó emlékversenyéről, Pécsről éremmel térhettem haza. Törpici korosztályban 49 versenyzőből 8. lettem!

Lieb Márk, Szatmárnémeti

NAPSUGÁR - SZIVÁRVÁNY KÉPTÁR

Képzőművész munkatársaink rajzaiból képeslap-sorozatot indítottunk. A következő tanévben is küldünk belőlük azoknak az olvasóinknak, akik rendszeresen írnak, rajzolnak nekünk.

Gyűjtsd te is!

MARK TWAIN: TOM SAWYER KALANDJAI

10. rész

Rajzolta: VASS JÓZSEF, rövidítette: LÁSZLÓ NOÉMI

Tom és Becky bújócska közben víz-esést talál a barlangban, mögötte lépcsőt, amin messzire kacskaringóznak, és eltévednek. Gyertyájuk elfogy, ételük nincs. Egy barlangmélyi forrás mellett várják, hátha keresik már őket. Hosszú várakozás után Indián Joe-t látják, aki nem veszi észre őket. Tom sárkányzsinórt göngyöltve elindul, kivezető járatot keres. Néhány sikertelen próbálkozás után egy résen kijut a Mississippifolyóhoz. Visszamegy, kiviszi Beckyt a partra. Egy csónak felveszi, és hazaviszi őket. Kiderül, hogy a gyerekek három napot és három éjszakát töltöttek étlenül a barlangban. Thatcher bíró elmondja Tomnak, hogy lelakatolta a barlangbejáratát, nehogy más is eltévedjen, mint Becky és Tom. Tom elmondja a bírónak, hogy Indián Joe a barlangban van.

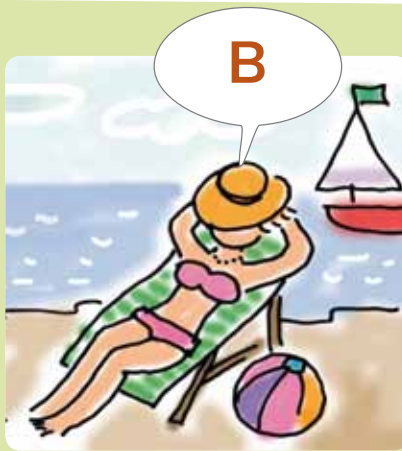

A falu népe csónakokkal a barlanghoz indul. Amikor az ajtót kinyitják, Indián Joe holtan fekszik a küszöbön. A barlang szájánál eltemetik. Tom rájön, hogy a kincs a barlangban van. Huck-kal eleveznek a folyón a réshez, amelyen Tom kiszabadult, és bemennek a barlangba. Sárkányzsinórt kötnek a bejáratához, úgy haladnak. Bent egy nagy sziklafalon keresztül ékeskedik. Alatta leásnak. Üreget találnak, benne kincsesládikó, néhány puská, egy bőrnycreg. A ládából kis zsákba teszik a kincset, kijutnak a barlangból, hazaeveznek. Ott-hon megmutatják, mit találtak. Kiderül, hogy a pénz tizenkétezer dollár. Az özvegy Douglasné befogadja Huck-ot. Mosakodni, fésülni kell, és rendes ruhát kell viselni, amitől Huck nagyon szerencsétlen. De Tommal elhatározzák, hogy éjjelkor titokban rablóbandát alapítanak, és ettől elviselhetőbbé válik minden. VÉGE

2

Ki mit gondol? Képzeld magad a rajzok szereplőinek helyébe, és társítsd a betűket a számokkal.

1 Neked ez csak egy nyüves gomba, de nekem az otthonom!

2 Ne ugrálj, zavarod a vizet és a kicsik álmát!

3 Milyen kényelmes, egészen a csúcsig visz az út!

9 Bárcsak egész héten ragyogna a nap!

10 Merre szaladjak a dühögő szörnyeteg elől?

11 Lepottyanok, és jövőre kicsírázom!

12 Te vagy a legnagyobb, kosárba veled!

4 Ugye, ez az én bérem a rovarirtásért?

5 Istenem, adj egy kis esőt!

6 Megfulladok a benzinbűztől!

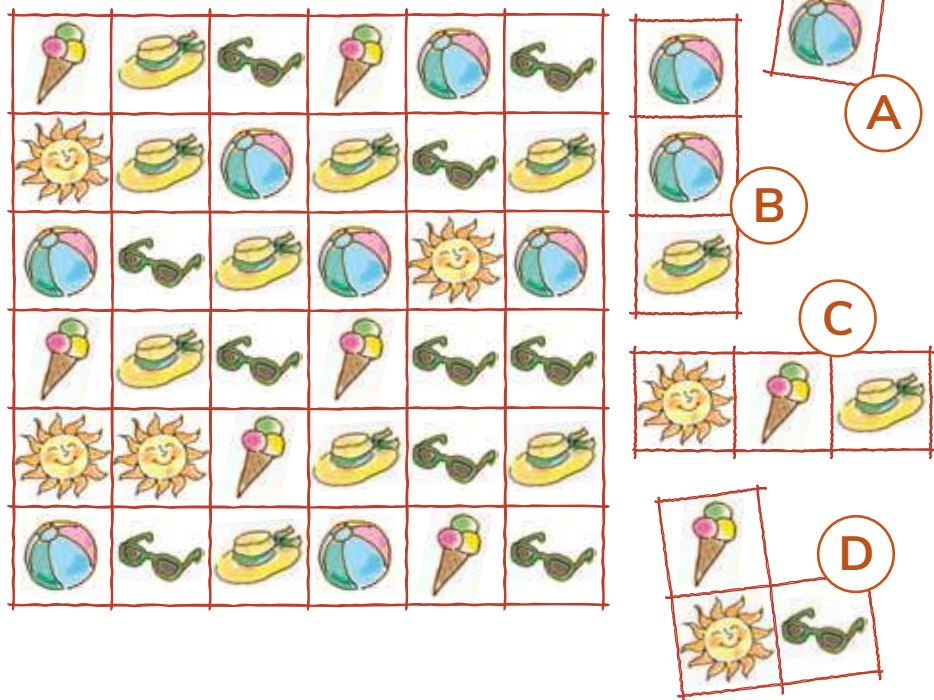
7 Anya finom lekvárt főz belőle!

8 Ugorjatok be ti is, nagyszerű a víz!

3

Melyik két mozaikdarab része a nagy rajznak?

4

Keress a betűhálóban bármilyen irányban tekergőzve értelmes szavakat. Az egyetlen szabály, hogy egymás mellett levő betűket érints. Egy útvonalat máris bejelöltünk.

R	T	Ó
Á	O	S
V	K	I

NEVESS VELEM!

– Hogy mi micsoda fordított életet élünk! – mondja egyik molylepke a másiknak.

– Ugyan, miért?

– Mert nyáron bundába bújunk, télen pedig fürdőruhába!

– Hát, fiam, ez a bizonyítvány hagy némi kívánnivalót maga után!

– Igazán? Akkor én egy biciklit kívánok!

Vakáció teknőcéknél

NEVESS VELEM!

– Miért csíkos a tigris?
– Mert rács mögött napozott.

– Milyen az abszolút hullámos haj?

– Amiben tengeribetegséget kap a fésű.

– Mi a különbség a szék és a hangyaboly között?

– Ülj bele, és megtudod!

– Hogyan vesztette el a medve az óráját?

– Ment az erdőben, az órája megállt, ő meg továbbment.

– Hogyan lehet vízzel fényt varázsolni?

– Le kell vele mosni az ablakot.

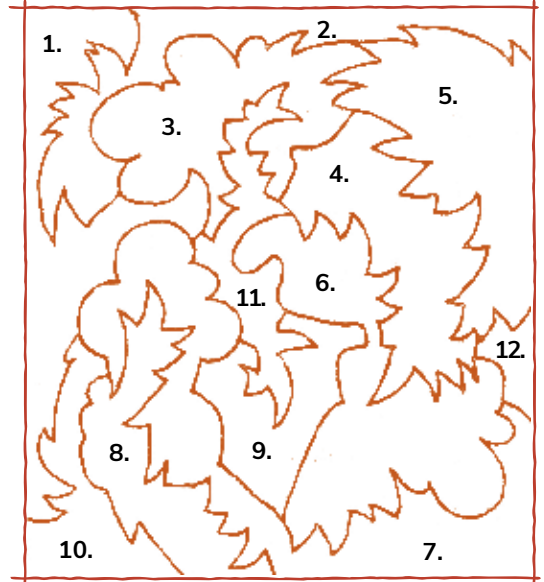

Nem tudom, mi az, de folyton tisztogatják.

5

Csak azokat a felületeket feketítsd be, amelyek száma mellett nyárral, nyári vakációval kapcsolatos szavakat találsz.

1. Karácsony	8. Napozás
2. Szüret	9. Iskola-kezdés
3. Farsang	10. Hóvirág
4. Sátortábor	11. Húsvét
5. Strandolás	12. Mikulás
6. Aratás	
7. Cseresznye-érés	

A papírfagyi nem finom, viszont nem csöpög, és a torkod sem fájdul meg tőle. A félkört vágd körül majd ketté, sodorj-ragassz belőle két tölcsért. A peremüket belül ragasztózd meg egy kicsit, hogy a szalvétából gyúrt gombócok ki ne pottyanjának.

